

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 1

Матеріали

*Всеукраїнської науково-практичної конференції
“Модернізація України: проблеми та технології успішності
(питання економіки, права, соціології, освіти і культури)”
м. Київ, МАУП, 12 листопада 2015 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2015

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 8 від 30.09.15)*

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, канд. юрид. наук., доц.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук; доц.;
Д. Г. Юник, д-р пед. наук, проф.

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 1: Матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. “Модернізація України:
проблеми та технології успішності (питання економіки, права, соціології,
освіти і культури)”, 12 листопада 2015 р. / редкол.: А. М. Подоляка (голо-
ва) [та ін.]. — 2015. — 486 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних
конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модерніза-
ції України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто
цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модер-
нізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Середюк К. В. Управління державними корпоративними правами: дискримінація та шляхи подолання	366
Барладян О. С. Поняття інтелектуальної власності як об'єкт захисту в державі	369
Батура С. В. Проблема законодавчого регулювання виборчої системи до Верховної Ради України: реалії та перспективи	371
Белецька О. В. Проблема соціальної інтеграції дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивної освіти в Україні	375
Бурденюк В. М. Засади та принципи діяльності національної поліції України	378
Гаиблы С. Государственные органы, их классификация	387
Данилюк О. В. Стан теорії і практики комунікативної методики викладання іноземних мов у сучасній педагогічній науці	390
Дмитренко Т. Л. Розвиток інформаційних систем як шлях до прозорості вексельного ринку	392
Зарва В. В. Проблеми та перспективи використання інформаційно-комунікаційних технологій в сучасній освіті: короткий аналіз	395
Комашко Л. Г. Відповідальність як чинник трансформації громадянського суспільства України	398
Красногор О. В. Центральні органи виконавчої влади в Україні: статус, повноваження, функції	402
Кривоберець М. М. Вплив сфери туристичних послуг на розвиток національної економіки	407
Лісовська Ю. П. Освіта, наука та виховання як запорука успіху адміністративно-правового забезпечення інформаційної безпеки	412
Риженко О. С. Класифікація податкових ризиків у правовій науці	415
Росеро Г. Специфіка інституціалізації освіти в суспільствах перехідного соціально-економічного стану	419
Соляр Л. В. До проблеми формування етнокультурної компетентності майбутніх учителів музичного мистецтва	422
Толєвська І. Туризм як фізична і соціальна рекреація людини у сучасних умовах її життєдіяльності	425

ПРОБЛЕМА ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВИБОРЧОЇ СИСТЕМИ ДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ: РЕАЛІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Проблема вдосконалення виборчого законодавства до Верховної Ради України не втрачає своєї актуальності та бере початок з 90-х років ХХ століття. Тож, на сьогоднішній день, залишається відкритим питання виборчої системи до парламенту України і виникає питання, якою такою системою повинна бути.

Як відомо, відповідно до Указу Президента України від 2 листопада 2010 року “Про Робочу групу з питань удосконалення законодавства про вибори” було поставлено завдання привести у відповідність до загальновизнаних міжнародних демократичних стандартів виборче законодавство з метою прискорення його кодифікації [6]. У підсумку, Робочою групою було розроблено проект закону про вибори народних депутатів України, який враховував рекомендації й зауваження Венеціанської комісії та ОБСЄ/БДПЛ [177]. Слід зазначити, що вказаними міжнародними експертними організаціями було внесено пропозиції щодо запровадження в Україні виборчої системи яка складається з пропорційної системи на основі відкритих списків та множинних регіональних виборчих округів. Однак, зазначена пропозиція була відхилена на підставі того, що “Кодекс належної практики у виборчих справах, ухвалений Венеціанською комісією на її 52 пленарній сесії (Венеція, 18–19 жовтня 2002 року), не містить застережень щодо порядку висування кандидатів на виборах та характеру виборчої системи. Тому це є внутрішньою справою країни” [3].

Закон про вибори народних депутатів 2011 року не був позитивно оцінений міжнародними експертами, які зазначили, що, запроваджена виборча система сприяє проходженню до парламенту провладних партій за рахунок використання адміністративних ресурсів [4]. Окрім цього, як зазначалось раніше, у Законі не було враховано одну з рекомендацій міжнародних організацій про необхідність запровадження в Україні пропорційної виборчої системи із застосуванням відкритих списків [3].

На думку М. Ставнійчук, існує декілька об’єктивних причин необхідності запровадження відкритих виборчих списків в Україні. По-перше, склад парламенту обраний за пропорційною системою із застосуванням закритих

списків не відповідає принципам електорального та регіонального представництва. Так, з-поміж 450 народних депутатів, обраних за результатами позачергових виборів 2007 року, у Києві проживало близько 61 % від загальної кількості, у той час як частка киян у населенні України становить лише близько 6 %. По-друге, на думку науковця, зазначена виборча система суттєво послаблює зв'язок виборців із своїми обранцями, що нівелює елемент персональної відповідальності депутатів перед громадянами. По-третє, за використання закритих виборчих списків має місце невиправдане посилення ролі лідерів парламентських фракцій і одночасне знецінення “рядового” депутатського мандата. По-четверте, в таких умовах неможливе становлення політичних партій із партнерськими внутрішньопартійними стосунками, де члени партії об'єднані спільними ідеологічними та морально-етичними поглядами. Партії формуються перш за все як партії вождиського типу, що негативно впливає на якість партійної системи. По-п'яте, через відсутність персоніфікованого якісного відбору депутатського корпусу відбувається катастрофічне зниження його професійного рівня, а відтак — зниження темпів і, головне, якості законотворення [5, с. 4].

В свою чергу, однією з мотивацій запровадження змішаної виборчої системи у 2011 році, могло стати те, що обрана система нейтралізує недоліки мажоритарних та пропорційних виборчих систем та дає змогу забезпечити формування стійкої парламентської більшості при максимальному врахуванні інтересів малих соціальних груп. Слід погодитись з Ю. Шведа у тому, що запровадження змішаної виборчої системи в нашій країні відбулося внаслідок пошуку компромісу між принципом представництва в парламенті різних політичних сил та стабільністю сформованого ними уряду [7, с. 346].

Однак пошук оптимальної виборчої моделі до Верховної Ради України не повинен обмежуватись лише зміною способу розподілу депутатських мандатів, необхідно визначитись з рівнем законодавчого регулювання даного питання, наприклад, на рівні виборчого кодексу. Як зазначає О. Волощук, саме в процесі кодифікації можливе усунення дублювання та суперечностей між чотирма основними виборчими законами в Україні [2, с. 77]. Слід погодитись з автором у тому, що зазначена кодифікація має відбутись шляхом прийняття Виборчого кодексу України, який може зняти з порядку денного досить багато проблем у галузі виборчого законодавства, а зокрема — незгодженості.

Однак, на нашу думку, зазначену пропозицію необхідно доповнити, а саме запропонувати внесення змін до Конституції України. Внесення відповідних пропозицій до Конституції України має стабілізувати перманентний процес зміни виборчої системи. Аргументом за внесення таких змін виступає той факт, що практично в усіх Конституціях держав-членів ЄС закріплено основні, міжнародні виборчі стандарти. Зокрема, в конституціях 16 з 25 держав-членів ЄС закріплено виборчу систему до вищих представницьких органів державної влади [1, с. 6].

З огляду на вищезазначене, враховуючи пропозиції Венеціанської комісії та Міжнародної фундації виборчих систем (IFES), з метою урахування позитивних і негативних сторін пропорційної та мажоритарної виборчих систем, пропонується окремий закон “Про вибори народних депутатів України” або проект закону про внесення змін до існуючого виборчого закону. Таким законопроектом, зокрема, передбачається запровадити змішану виборчу систему. Мажоритарна складова відобразатиметься у проведенні виборів в одномандатних виборчих округах. Вибори відбуватимуться в один тур, переможцем буде кандидат, що набрав найбільшу кількість голосів виборців. Тобто, одно-турова, мажоритарна система відносної більшості. Пропорційна складова матиме такий характер: політичні партії формують загальнодержавні виборчі списки, прізвища кандидатів чергуються за алфавітом та по п’ять кандидатів закріплюють в кожному з територіальних виборчих округів. В територіальному виборчому окрузі, виборці матимуть право голосувати за одного з п’яти закріплених в окрузі кандидата. Після проведення голосування та підрахунку голосів, Центральна виборча комісія встановить загальну кількість голосів виборців, що були віддані за конкретну політичну партію, визначить чи перетнули такі партії 5-ти відсотковий виборчий бар’єр. ЦВК розподілятиме мандати серед партій, що перетнули зазначений бар’єр у такий спосіб: перший мандат віддадуть тому закріпленому кандидату у територіальному виборчому окрузі, що набрав найбільшу кількість голосів, другий мандат тому кандидату, що посів друге місце за кількістю голосів, потім третій — третьому, четвертий — четвертому і так далі. Центральна виборча комісія визначить кількість одномандатних та територіальних виборчих округів, які за своєю територіальною ознакою повинні бути тотожними. Кількість одномандатних та територіальних виборчих округів повинна відповідати 50-ти відсоткам депутатських мандатів, передбачених Конституцією України.

Отже, внесення змін до Конституції України, в частині запровадження типу виборчої системи, забезпечить стабільність такої системи. В свою чергу, запропонована змішана виборча система, з відкритими списками у пропорційній складовій, відповідатиме міжнародним виборчим стандартам, а зокрема: виборці матимуть можливість голосувати за конкретного кандидата у виборчому списку та кандидат матиме право самовисуватись в одномандатному виборчому окрузі.

Література

1. Вибори в Європейському Союзі / [Безп’ятчук Ж., Євгенєва А., Ковриженко Д. та ін.]; за ред. Д. С. Ковриженка; Лаб. законодав. ініціатив. — К.: ФАДА: ЛТД, 2006. — 155 с.: іл., табл. — Бібліогр.: с. 147–155.
2. Волощук О. До питання обговорення проекту Виборчого кодексу України / О. Волощук // Вісник центральної виборчої комісії. — 2010. — № 2 (19). — С. 77–82.

3. Пропозиції Робочої групи з питань удосконалення законодавства про вибори щодо рекомендацій Венеціанської комісії та ОБСЄ/БДПЛ у проекті Закону “Про вибори народних депутатів України” [Електронний ресурс] / Адміністрація Президента України. — Режим доступу: <http://electioninfo.org.ua/1.php?i=317>. — Назва з екрану.
4. Скідіна І. Оцінка ефективності сучасної змішаної виборчої системи на виборах до Верховної Ради України [Електронний ресурс] / Скідіна Іванна // Науковий блог НаУ “Острозька Академія”. — 21 травня 2012 р. — Режим доступу: <http://naub.oa.edu.ua/2012/otsinka-efektyvnosti-suchasnoji-zmishanoji-vyborchoji-systemy-na-vyborah-do-verhovnoji-rady-ukrajiny/>. — Назва з екрану.
5. Ставнійчук М. І. “Закрита” виборча система вичерпала себе / М. І. Ставнійчук // Дзеркало тижня. — 2009. — 28 березня — 3 квітня (№ 11). — С. 4.
6. Указ Президента України “Про Робочу групу з питань удосконалення законодавства про вибори”: від 2 листопада 2010 р. [Електронний ресурс] / Указ Президента України № 1004/2010. — Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/12434.html>. — Назва з екрану.
7. Шведа Ю. Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні / Ю. Р. Шведа. — Львів, 2010. — 462 с.